DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

Inflammatione Pneumonica.

3

DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS,

DE

Inflammatione Pneumonica.

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GULIELMI ROBERTSON, S.S. T.P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Praefecti;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,

Et nobilissimae FACULTATIS MEDICÆ decreto;

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit

FRANCISCUS SMITH,

ANGLUS,

Soc. Reg. Med. Edin. Soc. Ext.

Nec non

Soc. Stud. Nat. Edin. Soc. Ext.

Nunquam aliud natura, aliud sapientia dicit.

JUVENAL. SATYR. xiv.

Ad diem 24. Junii, hora locoque solitis.

EDINBURGI:

Apud BALFOUR et SMELLIE,

Academiae Typographos.

M,DCC,LXXXVIII.

——————— Tout homme qui penſe d'après lui-même, doit raiſonner juſte, et la nature l'éclaire plus en un inſtant, que ne le feroient en pluſieurs années les ſubtilités de Duhan, et les ſophiſmes de Dagoumer. La penſée de l'homme eſt libre, et les livres, en general, ne font de lui qu'un eſclave.

De la Philoſophie de la Nature.

Ornato admodum viro

JOANNI STORER, M.D.

Summa ingenii praedito gloria,

Apud Nottinghamiam,

Artem medicam,

Maxima diligentia, peritia,

Et felici ſucceſſu, exercenti;

Propter beneficia quamplurima

In ſe collata,

Hancce opellam medicam,

Animi grati, reverentiae, obſervantiae,

Quantulumcunque ſit, pignus,

Sacram eſſe exoptat

AUCTOR:

Itemque

Itemque

EDVARDO SMITH GROSVENOR,

ARMIGERO,

DILECTO FRATRI,

FRATER.

CUM munera amici bona palam cantare, ad coelum usque evehere, jucundissimum sit, quo major est voluptas, ubi fraterno conjungatur amori? Amicitiae hominum, quos familiaritas conjunxit, nihil aliud, quam umbrae et imagines illius congenitae, quam natura fratribus erga fratres indidit, charitatis, sunt. Hanc qui non colit studiose ac veneratur, an fidem facere cuiquam potest, se aliis esse benevolum? Dulce est habere aliquem, quocum omnia audeas sic loqui, ut tecum; in amico in fratre conjunctis inveniendus; caritate enim et benevolentia sublata, omnis e vita sublata est jucunditas. Parcas igitur mihi, si ima cordis effunderem, et facultatem, quae prima et fortasse suprema

hodie

hodie datur, lubenter arriperem, amicorum chariſſimo optimoque fratri, ſenſus mentis quam gratiſſime perculſae, debitos palam profitendi. Ne mihi ſubiraſcas, ſi hiſce academiarum inauguralibus tricis, quo, e fato, illis vix nunquam impendenti, quaſi eriperentur, nomen tuum, FRATRIS NOMEN, *laude inani, lenociniis vacuis haud conſpurcatum, praefigere nec pertimeſcam. Pectoris mihi receſſus intra altos penetrata tua beneficia a me hoc exigunt: Illa laetitia mecum reputabo continua; Continues, obſecro, illa conſilia fraterna, quibus fere ex incunabulis me eduxiſti, quaeque non ſolum increſcentes increſcentium annorum, aerumnas et ſolicitudines collevabunt, ſed etiam taedia ſenectutis moleſta lenient. Sic, O ſic placitum ſit Numini, ut illa mutua concordia, illa charitas maxima, quae ex natali hora inter nos interceſſerunt, labentibus annis, magis magiſque mentes peroccupent. Colere, obſervare* TE, *talem virum, virtutemque imitari me nunquam non delectabit. Incolumen, precor, meae animae dimidium diu conſervent Deus Parcaeque.*

Mr. Gilbert with the
warmest respects of his Friend
J. Smith

DISSERTATIO MEDICA,

INAUGURALIS,

DE

Inflammatione Pneumonica.

QUONIAM integra et pulmonum prorsus sana ad vitam bene sustentandam, adeo necessaria est, conditio, omnium medicinam exercentium ad quodvis hujus partis malum vehementius animum sedulo advertere, interest; nec non quia et saepe invadit, et pede propero instat, atque crudeliter et subito homines aufert. Pulmonum, et circa hos locorum, inflammationem in plures species nosologi aliique, pro variante ejus sede, diviserunt, et singulis propria nomina dederunt.

Ei inflammationi, qua pleura costas contegens affecta existimabatur, pleuritis vocabulum datum. Quam ut

aliquando affici damus, ita raro id fieri; multo saepius pleuram, summos pulmones contegentem, affectam, omnia symptomata, quae illius affectioni tribui consuerunt, exhibere, cumque illa vel maxime afficitur, nunquam solam aut sine hac esse, contendimus.

Quae vero inflammatio ad neutram hanc membranam attinere, sed a pulmonum parenchymate, seu tela cellulari, incipere, et ibi potissimum sedere credita est, Peripneumonia nominatur.

Pars illa pleurae inflammata, quae septum transversum superius obducit, Paraphrenitis nuncupata fuit; propterea quod, delirium, risum sardonicum, et convulsiones, eam inflammatam comitari, autumatum fuit. Inflammatur quidem aliquando, et forsitan saepe, ut dictum est, ea pars, (affectione ad muscularem transversi septi portionem sese porrigente), haec autem indicia se nunquam proferunt.

Denique, conjecturis solis has sententias omnino innixi existimare adducimur, et nil valere nisi ut nosologicas

gicas differentias augeant; ſicut profert clarus Sydenhami interpres:

" Whoever is but ſlightly acquainted with the wri-
" tings of phyſicians, cannot but have obſerved their
" confuſion and diſagreement in this matter. Diſeaſes
" are multiplied and ſubdivided without neceſſity, and
" new names aſſigned to not a few, to the great per-
" plexity of the reader." Praeterea ſigna, quae quidam aſſeverarunt, diſcrimen praecipue notatum deſignare, in omni mali ſpecie incidere poſſe, clare * patet; inſuper, neque indicia incommodi ſedem rite et evidenter oſtendunt, neque loci differentia, ſignorum multum mutationis nobis obfert, ſeu quodlibet curandi conſilii diſcrimen poſtulat.

His ex rationibus, tales opiniones, quod vanae ſunt, et non iis, quae, cadaveribus inciſis, reteguntur, ſuffulciri videntur, fortaſſe nobis rejicere liceat, quippe eadem inſuper medicum uſum haud promovent, et equidem quin aliquantulum nocebunt, vix dubitare poſſumus;

* C. G. M. G. xi. nec non Firſt Lines, cap. 6.

mus; varietates enim ſic multiplicando (quod ſemper maxime evitandum eſt) tyronis animo confuſionem ſolummodo injiceret, atque iſtas haeſitationes, in quas morare ſolet, et quae non raro eum conturbant, excitaret, potius quam fugaret.

Omnibus igitur hujuſmodi diſtinctionibus praetermiſſis, quae utpote pro nugis et contemplationibus parum profuturis habendae ſunt; atque non niſi corporis conditionem antequam morbus invadit, et deinceps ulterius progreſſus fuit, reſpicientes, ut ratum proponemus; quod quaecunque fuerit thoracis pars prius affecta, vel quodvis nomen audiat, ſemper ut una et eadem affectio exiſtimari et eodem conſilio curari debet, eo impenſius, quo ſigna magis urgeant, illo tantummodo diſcrepante. Quam ob cauſam, quamque thoracis viſcerum inflammationem, eodem pneumoniae ſeu inflammationis pneumonicae communi vocabulo comprehendere, haud forſitan nobis nefas erit. Quamvis morbum ex improviſo incidentia aliquid variare poſſint, nihilominus ſequentia ſemper agnoſcit.

Dolor

Dolor alicubi thoracis, febris plus minuſve, tuſſis, ſpiritus difficultas.

HISTORIA MORBI.

Hic morbus, quo nec alius frequentior *, a rigore plerumque atque horrore orditur, quos excipiunt calor, ſitis, languor, laſſitudo, et caetera febrium † ſymptomata plus ſatis nota, et haec ordinem non ſervantia, ſed alias alia advenientia, ac recidentia ‡. Haec indicia haud ſemper praeeunt, quoniam aliquando aliquam thoracis partem dolor ‖ prius vexat; praeterea haud raro forſitan pauculis horis antequam caetera ſigna, et praecipue prius quam dolor perſentitur, ingruunt, pyrexia oritur. Febrilia ſymptomata modo antecedens, modo ſuccedens dolor,

* Generally the more violent the rigor or horror is at the attack, the more violent is the ſucceeding fever.—Huxh. on perip.

† Morgani, epiſt. 21. art. 27.

‡ Aretaeus Cappadox, cap. 10.

‖ Dr Gregory's elements of pract.—Morg. epiſt. 21. art. 30.—Cleghorn's diſeaſes Min. cap. 6. p. 262.

dolor, inter medicos multum certaminis praebuit, dijudicandi gratia, ſive affectio localis, ſive febris, primarius morbus habenda fuit; et ille, qui, tam accurate naturae veſtigia preſſit, Sydenhamus, de rheumatiſmo acuto, pleuritide, eryſipelate memorans, in hujuſmodi verbis differit, " Nullus dubito, febrem * ipſam pro mor-
" bo primario habendam, reliquoſque adfectus, a qui-
" bus, ut plurimum, morbi iſti nomen mutuantur,
" ſymptomata eſſe;" attamen ſub judice lis eſt, et hic nos rem reſtituere oportet, quia duarum utra ſententia viget, eandem medendi rationem agnoſcit.

Pulſus plerumque frequens, plenus, validus, durus, et celer, neque eo ſecius non modo in variis hominibus, ſed et in iiſdem, diverſis temporibus, diſcrepans; et celeberrimus Cleghornus inquit, corporis externum in nonnullis calorem quam eſſe mediocrem, aliiſque praeter naturam, ipſum inveniſſe, pulſuſque non ſecus ac ſubſtante ſanitate, etiamque multo minus, dum aegrotanti

* Quicunque laterum doloribus eſt obnoxius, dum febris adeſt, dolet tunc latus eodem modo, ac ſi eſſet pleuriticus, fragente ſe febris calore, minuitur dolor.

grotanti ſummum periculum imminebat, micare. In ejus de aere morbiſque epidemicis, obſervationibus ita monet Huxhamus: "Pulſus enim haudquaquam in "hoc morbo hujus ſatis fidus eſt index, quandoqui- "dem ſaepe ob impeditum ſanguinis curſum mire tur- "batur: Imo qui vix * ſentiendus erat ante venae ſec- "tionem, ſaepe poſt valde pulſat."

Hoc malum tuſſis, nunc vehemens nunc mitis, modo praeſertim ſub morbi initium † ſicca, plerumque verò humida, ſemper comitatur; et quod expuitur, id in ‡ ſpiſſitudine et colore quam maxime variat, ac fere ſemper ſanguinis aliquantulò tingitur. Ob haſce ſputi conditiones, pneumonia in ſiccam humidamque fuit diviſa, rectene ſit, an ſecus, haud conſilium nobis dicere eſt; quae attamen ſupra citatus Sydenhami interpres profert, huic diſcrimini favent. "It is worth obſer- "ving," ſays he, "that pleuriſies of all kinds, from "the gentleſt to the moſt violent, are frequently met "with

* Huxham on fevers, chap. 2. p. 150.—Boerh. aph. 826.

† Interdum ſicca tuſſis eſt, quae nihil emolitur; Celſus.

‡ Cullen's pract.

" with in practice, which are not accompanied with " even the ſlighteſt expectoration through all their " ſtages, ſo that neither the phyſician or patient ever " once have it their thoughts; and theſe pleuriſies are " not at all more dangerous, than thoſe attended with " expectoration." " Poſt aſperam etiam hyemem no- " tavimus graſſantes pleuritides crudas, adjic. Hoff- " mannus, in quibus vix nono et decimo die ſputum " apparet. Hipp. Morb. lib. 2. vocat ſiccas, et in ip- " ſis aegri primis diebus admodum anguntur, vireſque " dolore et inani tuſſi admodum concidunt, ut, proce- " dente ſputo, expectorationi vix ſufficiant, et aegri " difficulter convaleſcant."

Morbo progrediente, ſigna febrilia graviora evadunt et dolor, alii aliam thoracis partem, pleriſque alterutrum latus obtinet. Dextrum * latus aliquando ſaepius, quam ſiniſtrum †, afficitur, aliquando, neutro contentus

* Forty-two out of ſixty patients, who were ſeized about the ſame time, having had the diſeaſe on the right ſide.—Cleg. diſ. Min.—Morg. epiſt. xx. art. 18.

† Imo et vulgus in illa opinione eſt, ſiniſtrum latus ſolum huic morbo

tentus ad morbi finem dolor, ab altero ad alterum latus migrat, vel ita transit, ut prius affectum non deserat. Idem modo sub sterno, aut circa hoc, modo in tergo inter Omoplatas, et in laterum alterutro nunc superius, nunc inferius, nunc anterius, nunc posterius, longe saepissime sextam aut septimam costam mediae fere longitudinis, vel paulo anterius occupat. Idem ubicunque, si in latere, maxime si in costa relata, sedet, multo saepius vehemens et pungens; aliquando, sed multo rarius, obscurior et obtusior, cum ponderis potius quam doloris sensu, est, immo rariſſimum, non aliquo currentis morbi tempore pungentem seu vehementem dolorem esse. Uno potissimum loco eodem tempore figitur dolor; sed ita tamen ut huc atque illuc modo a latere ad claviculas, modo ex adverso versus anteriora pectoris, quandoque jaculetur. Inquit Pringle Eques auratus: "It is sometimes felt so low down, as to be mistaken "for an inflammation of some of the abdominal viscera."

bo obnoxium esse; unde saepe morbum summo cum periculo negligunt, dum in dextro latere dolor adest.—Van. Swiet. com.—Boerh. aph. 877.

Spiritus perpetuo, maxime inter trahendum *, difficilis est, plerisque corpore in latus laborans †, multis ‡ in integrum inclinato, commodior decubitus; quem multi, nisi supini, haud pauci, nisi erecta cervice, non ferunt.

Facies rubescit, et vasa tunicae oculi albuginae sanguifera admodum turgida sunt. Æger interea nunc alvo est nimis adstricta, nunc soluta nimis, dejectionibus crebris et liquidissimis, necnon sic sententias profert celeberrimus Baglivius: "Sicut in morbis capitis alvi "fluxus superveniens salutaris est, ita contra valde per-"niciosus ‖ in morbis pectoris, praesertim acutis." Urina fere semper, adoriente malo, parca et pellucida est; postea vero colorem subrubrum habet, et sedimentum coloris lateritii deponit.

Quin et febris pari passu incidit, et vires sumit symptomatis

* Cullen's pract.—Syden. de pleuritide. † C. pract.

‡ Aretaeus Cappadox.—Morg. epist. 20. art. 3.

‖ Hipp. sect. 1. aph. xxiv.—Huxham on fevers, chap. 1. p. 180. —Sydenh. chap. 3. p. 266.

tomatis illis, quae ab ipſa naſcuntur. Morbo admodum invaleſcente, aeger langueſcit, animo deprimitur, magna conflictatur anxietate, ſomnus evaneſcit, et pauliſper dormituro ſomnia pertriſtia ſomnum adimunt; ne tuſſire quidem valeat, altius vero ſpirat *; oculi huc atque illuc revolvuntur, intenduntur, et inflammantur; vultus tumeſcit, nonnunquam liveſcit, tandemque ſpiritus trahitur cum ſibilo, mens alienatur, et morituro delirium, et coma † ſuperveniunt. His indiciis prementibus, dolor ſive ſubito abſcedit ‡, ſive latus haud prius offenſum illidit. Magna inſtat debilitas ‖, pulſus parvi, debiles, et vellicantes fiunt. Prius ſudore frigide et glutinoſe frons et pectus madeſcunt, dein totum corpus; dum haud raro inter convulſiones §, deperit laborans.

Quando hoc in modo deſinit morbus, quarto quintove die aegrotanti actum eſt, ſicut Cleghorni ſcripta comprobant. Huncce in curriculum ſe conjicit morbus, cum

* Hom. princip. lib 2. ſect. 6.

† Aretaeus Cappadox.

‡ Bag. de pleuritidie.

‖ Huxh. on pleuriſies and peripneumony, chap. 1. p. 151.

§ Morgagni, lib. 1. epiſt. 20. art. 3.

cum nulla auxilia ejus impeditum coercere exhibita ſint; quod, ſi idonee tractatur, primam inter plerumque hebdomadam pedem reprimit, et aeger brevi revaleſcat. Tertio incipienteve quarto die, ſigna ſuas vires ſaepe remittunt, et aliquando prorſus decedunt; adeo ut omnem rem eſſe jam in vado videretur; hoc autem nos ſaepius illudit; morbus * collectis viribus recrudeſcat, et ſubito e medio decumbentem tollit.

Ut attamen ſorti gratias, hunc in modum haud ſemper incidere morbum, exſolvamus; omnibus vero in melius vergentibus, dicta febris cum funeſto comitatu (tuſſi, ſcilicet, dolore, et reſpirandi difficultate) ſenſim minuitur. Univerſa corporis ſuperficies eſt humida, et cutis mollis. Arteriarum pulſus ſunt magis regulares, minuſque frequentes. Alvus naturalis, urina magis copioſe excernitur, et excreta ſedimentum largum pulveriſque lateritii ſimile deponit; calor, ſitis, caeteraque, leviora ſunt.

DE

* Hoffm. op. om.—Hom. princip. pleuritis recidiva plerumque lethalis.

DE SEDE PNEUMONIÆ.

Sententias, quas de loco, quo haec inflammatio ſita eſt, priſci protulerunt, tam futiles eſſe quam diſcrepantes, quia arte corpora incidendi eorumque munera exponendi parum inducti, clare conſtat. Variis in vaſorum ordinibus, nimirum arterialibus et bronchialibus, ſedem habere, diverſis denunciatum fuit. Hodierni nihilominus opinionem, quae in pulmonum et bronchiorum arteriarum finibus ejus ſedem ponit, reſpuerunt; veruntamen de parte, quam infeſtat, in varias et quam contrarias ſententias diſtrahuntur; alii in quadam pleurae parte ſeu internum thoracis cavum ſuccingentis, ſeu pulmones arctius circumveſtigentis, haerere; aliique vero in parenchymate, vel pulmonum ſubſtantia cellulari, incipere et praecipue conſedere aſſeverant.

Pringle Eques Auratus de pleuritide et pulmonum inflammationibus ſermonem faciens, commonet, " A di-
" ſtinction has commonly been made between pleuriſy
" and peripneumony, which I likewiſe followed in the
" firſt

" firſt editions of this work *; but having ſince read " the diſſections and remarks of thoſe celebrated authors " Haller and Morgagni, relating to this ſubject, I am " convinced that we ought to conſider theſe two di- " ſtempers as one, in which the lungs are always in- " flamed, and often without the pleura, but the pleura " never without the lungs."

Hoc incidere poſſe et in re advenire (ſectis cadaveribus Lieutaud, Halleri, et Bonneti poſthabitis) Valſalvae et Morgagni inciſiones quam ſatis comprobant, qui compluria pleuritidis plane deſignatae exempla commemorant, in quibus, ex indiciis, quae dignoſcuntur, ſcilicet, dolore pungente duroque pulſu, tunc temporis apparentibus, noſtram rationem colligentes pleuram prius inficere hanc inflammationem denunciaremus; corporibus vero inciſis, ex pulmonibus malum enaſci, iiſque praeſertim obſidere, pleura parum vel ne minima quidem ex parte laeſa, compertum fuit †.

" Senem,'

* Pringle on the diſeaſes of the army.

† In ejus praelectionibus, obſervavit illuſtriſſimus Monro, pleuram

ſeu

" Senem," inquit Morgagnus, " annos natum plus " ſexaginta, ſimul febris et pungens dolor corripuerat " ad anteriorem partem lateris dextri. Cubabat in " dorſum. Lingua erat arida: Pulſus magni et fre- " quentes. Poſt dies aliquod conſecutae curationis " Bononienſi Noſocomio S. Mariae de morte inſtitu- " tae, ita a febre et dolore liber jam factus videbatur, " ut ſenior ille medicus pleniorem victum conceſſerit; " poſt triduum autem ad abſtergendas morbi reliquias, " ſic enim ſolebat, purgans pharmicum propinaverit. " Cum ab hujus uſu multum homo comediſſet, nocte " quadam proxima febris et dolor illius ejuſdem partis " redierunt.

" Pulſus erant duri, frequentes, magni, vibrati ad " diem uſque ultimum, atque adeo ad paucas ante obi- " tum horas; nam cum reſpiratio frequens eſſet quidem, " nec tamen peſſima, et ſponte ſe in lecto erexiſſet ad " ſedendum,

ſeu coſtas circumvenientem, ſeu pulmones ipſos obducentem, inflammationum nec tam ſaepe eſſe ſedem quam texturam pulmonum cellularem; praeterea adjicit, pleurae ſolius, niſi partes vicinae quoque afficiantur, inflammationem raro aut nunquam lethalem eſſe.

" ſedendum, ut victurus dies aliquot videretur, mox, " accedente ſtertore, mortuus eſt. Thorace recluſo, " pulmonis dextri ſuperior lobus magnus duruſque ſe " obtulit, quem, cum ſecarem, ſubſtantia factum vidi- " mus hepaticae ſimilem; pus autem, certe puris non " abſimilem materiam, ſimul cum ſpumoſo humore ef- " fluere. Pleura tamen nuſquam in toto hoc thorace " apparuit laeſa. Sed ad pulmonem ſiniſtrum ut re- " deam; lobus ejus inferior, ater poſterius et durus, " ex eadem ibi fuit ſubſtantia, quae a dextris con- " ſpecta eſt, nec pure caruit, quod album ex eo deflu- " ere vidimus cum pulmones e thorace detraheremus." Magis urget Petri Servii teſtimonium, qui in trecentis pleuriticis Romae poſt mortem diſſectis, deprehendit ſemper unum pulmonis lobum corruptum, et materia putrida turgidum, intacta tamen aut leviter ſaltem vitiata pleura *.

Vides igitur, adjicit Morgagnus, pleuritidis ſigna in peripneumonia fuiſſe. Tamen neque durities pulſus, neque

* Trilla de pleuritide, cap. 1. p. 10.—Morgagni, epiſt. 20. art. 57. et 58.—Van. Swiet. Com. Boerh. aph. 877. ad 878.

neque dolor * ex gravante pungens factus, neceſſario indicant, praeter pulmonis, quem memoravit, inflammationem, pleurae quoque, cujus nullam mentionem fecit, inflammationem fuiſſe. Sed hiſtoriae † quaedam ſunt, in quibus praeter eam connexionem, etiam inflammatio aliqua pleurae fuit, pungens vero dolor non fuit, quem tamen pleures ab hujus membranae inflammatione repetebant.

Nil amplius ex his colligere poſſumus, niſi ut in pleura malum non ſemper exoriatur, et ſignis comitantibus ſeu pleuram ſeu pulmonum texturam cellularem adgreditur inflammatio, denunciare haud poſſimus; quoniam eadem indicia in alio aliiſque caſibus ſeſe proferent.

Nihilominus multa et haud levis momenti argumenta ſunt, quae fere omnes inflammationes acutas partes ‡ membranoſas infeſtare nos inferre cogerent; idcirco plerumque in pleura gigni, ibique praeſertim collocari

* Morgagni, epiſt. xx. art. 9. & 10. † Ibid. art. 49. & 50.

‡ Cull. Firſt Lines, p. 330. & 369.

inflammationem oportet, et auctor ſupra citatus rem atteſtatur: " Jam vero ſi noſtras omnes, ſimulque " Servii obſervationes attendas, continuo intelligis, " quam iis facile aſſentiri poſſis, qui in lethali pleuri- " tide ſolam pleuram, pulmone ipſo illaeſo, aliquando " inflammari autumant."

Quamvis * in pleura pulmones arctius complectante inflammaretur, pulmones attamen ipſos intimo vaſorum nexu pergens morbus corripiet, illamque e contra, ſi ex textura cellulari vel ſuperficie pulmonum, inflammatio dimanaret; nam exiſtimatu difficile eſt, ut membrana, quae directe pulmones circumcingit, affici poſſet, niſi ut pulmones etiam ipſi conſociarent; quod ſi membranae vaſorum actio augetur, quin decurſu mali ad pulmonum vaſa, quae communicant vel tantum illorum continuatio ſunt, ſe porriget, haud inficiendum. Praeter haec ſi nobis ſit conceſſum locum, quo haeret inflammatio examuſſim deſignare, etiamſi ambiguae, aliquibus ſignis, quae dignoſcere dicuntur, rationes deductae fuerunt; parum attamen commodi, quod medendi conſilio proficeret, tali ex notitia ſperandum eſt.

DIAG-

* Morgag. epiſt. xxi. art. 38.

DIAGNOSIS.

Si aetatem, corporis habitum, indicia, parteſque affectas, quos illa referre dicta fuit, pneumoniam inter diſcrimen et alios morbos quam facile ſecernendum eſt, ſedulo perpendemus. Duo morbi, qui ſigna hujus communia maxime exhibent, et de quibus ulla internoſcendi difficultas eſſe poteſt, ſunt peripneumonia notha et hepatitis.

Quorum prior revera catarrhi caſus, pneumonia, praecipue aetate et habitu aegrotantis, diſtinguitur. Quippe enim illa plerumque, ſi non ſemper, ſenectute confectos, quorum habitus craſſior et laxior ſit, praeque caeteris, vino et potioni ſpirituoſae deditos *, item catarrhalia mala ante paſſos, aggredi ſolet, aut catarrho † ſupervenire; neque tam dolor pectoris quam ponderis ſenſus ſubeſt, et pyrexia, nunquam tanta, quanta in pneumonia ‡.

Ab

* Sydenham. cap. 4. † Morgag. de cauſ. et ſed. morb. epiſt. xxi. art. 13. ‡ Huxh. chap. 3.

Ab hepatitide, ubi haec cum ea non, ut aliquando, conjungitur *, his notis plerumque ſat bene deſcernitur, in his caſibus ubi pro pneumonia fallere poteſt; quod dolor fere ſemper claviculam, ſummumque humerum dextrum verſus, ſemet extendit; quod in latere affecto ſolum, hepatitide correptorum facilis eſt decubitus †; quod in pneumonia tuſſis non ſicca, plerumque vero et fere ſemper aliquo morbi tempore, humida eſt, quod aegrius ſpirat laborans, et ut adpreſſa deſuper parte laborante dolor, ut in hepatitide, nec ſaepe augetur; quodque ſaepe in hac, nunquam in illa, ſingultus et vomitus incidunt.

Horum quaedam, ut tuſſis, ut dolor tactu augeſcens, et tumor externus, abſentia, eandem ſplenitide diſtinguunt.

Quod ad gaſtritidem, quam ab ea differat pneumonia, quoque modo ſecernenda ſit, utriuſque morbi definitio collata ‡ indicat.

Non

* Cull. Firſt Lines, chap. 10. ſect. cccxvi.

† Ibid. ſect. ccclxxxviii. ‡ Cull. G. M. G. xv.

Non paucis, a morbo, quem exequimur, diſcrepat pleuritis ſpuria. Pro ſpecie * rheumatiſmi habenda eſt, muſculoſque intercoſtales tenet. Extrinſecus apparent rubor tumorque. Spiritus parum afficitur, et dolor, parte laborante tacta, acutiſſime percipitur. His, tuſſim in pleuritide ſpuria aut nullam, aut ſine ſputis eſſe, adjici poteſt.

Si quando, pneumonico ſimilem dolorem ſpaſmus, partes muſculares ſpiritui inſervientes adficiens, creat, is ab illo, pyrexiae abſentia ſegregatur.

In latere dolorem quoque, qui pneumonicus credi poſſit, vermes in inteſtinis deliteſcentes excitare dicuntur. Hoc tantum notare ſufficiat, hiſce animalibus nocivis obnoxios habitum corporis debilem habere, et cruditate et inflatione graviter vexari, quae ſigna ab indole pneumoniae prorſus ſunt aliena, et in iis, qui ad quamlibet inflammationem ſunt proclives, raro aut nunquam ſeſe oſtendunt.

Neceſſarium

* Huxh. chap. 4.

Neceſſarium forſitan quoque videbitur pneumoniam a cardite et pericardite ſeponere. Nec, pericardium, quidem cor ipſum, ſine inflammatione pneumonica, ſi hanc pleurae partibus contineas, non aliquando eroſa, exulcerata, ſeu abſceſſibus vitiata, reperta ſunt. Sed cum iſtiuſmodi inflammationes potius longarum generis eſſent, acutarum propriis ſignis non cognoſcendae; et interna affectio, ſiquando ſegreganda ſuis ſymptomatis erat, ex alia potius origine, quam inflammatione, naſceretur; ideo a thoracis phlegmaſiis alienae judicandae ſunt. Neque juſta horum viſcerum inflammatio, a reliquarum, de quibus relatum eſt, thoracis partium, inflammatione ſeparanda; hoc videtur, quod nunquam fere illa ſine hac exiſtit, communia utriuſque ſigna ſunt, et aut communis quoque curatio eſt, aut ſi ſyncope et cordis palpitatio ad cor attinentis affectionis ſententiae favent, illa accuratius adhibenda videbitur.

Nullus igitur diverſorum morborum opinione locus eſt; et ubiubi partium memoratarum affectio intus ſedet, ea communi inflammationis pneumonicae ſeu pneumoniae titulo, recte comprehenditur.

Quo

Quo modo, a morbis ſui ſimillimis pneumonia excerpenda ſit, jam enucleato,

REMOTÆ CAUSÆ

Protinus tractandae ſunt. Hae aut ſimpliciter remotae ſunt, aut (cum plurimos eodem tempore morbus corripiat, in quibus omnibus ſeminium fuiſſe vix ac ne vix quidem credibile eſt) magis externa et multis communis noxa, quam ſingulorum a perfectae integritatis modulo aberratio, et in aliis alia, conditio incuſanda. Cum ſaepe tamen ſeminium ſubſit, ſine quo noxae externae, aut illud ſine his ſaepe parum vel nihil valere ſolet; idcirco, quid

SEMINIUM

Sit prius expoſito; deinde ad ejus cauſas, poſtremo, ad noxas, quae, conjuncto cum illo opere, morbum inferunt, nempe, occaſionales, ſeu quas poteſtates nocentes Gaubius appellavit, tranſibo.

Conditio,

Conditio, quae corpus pneumoniae, eadem plerumque eſt, qua aliquis cuilibet inflammationi opportunus redditur, ſignorum diſcrimen ex parte laborante, ubique conſedit inflammatio ex cauſis excitantibus, huic quam ullo alio corporis loco, magis recta admotis, pendet. Firmorum ſimplicium cum vi reſiliendi denſitas, contractilitas, ſeu vivorum irritabilitas, ex adaucta vaſorum partis actione et vigore originem trahentia, iis laticum copia, quam continent, impertitis, hancce conditionem gignunt.

INTER SEMINIUM FACENTIA,

Plaga *, anni tempus, corporis habitus, aetas, ſexus, conformatio, morbique priores recenſenda ſunt. Haec omnia tum aliis acutis inflammationibus ſeu phlegmaſiis, tum prae caeteris huic illiſve, quorum locus externo aeri

* Coelum ipſum ſub quo degunt homines, nonnunquam aegros facit. Unicuique nimirum regioni ſuum ineſt vitium; ſive calidior juſto, ſive frigidior fuerat, ſive varia, multiſque et ſubitis tempeſtatis mutationibus obnoxia;—Greg. Conſp. Med. Theor.

aeri magis patefacit, obnoxia corpora reddunt. Ita monet Hoffmannus, " Nulla febris inflammatoria eſt, " quae omnis aetatis, ſexus, et temperamenti homini- " bus, in frigidis aeque ac calidis et temperatis regio- " nibus degentibus, adeo infeſta eſt, quam quae in " thorace ſit."

Regiones nihilominus et tempeſtates, quae praeſertim pneumoniae feminium ſpargunt, illae ſunt tam in quibus maximae coeli varietates, quam ubi permagnae ex calore ad frigus mutationes * adveniunt; nec non ut perſiſtans friguſque cum admodum vehemens, opportunitatem inducere non tam polleat ut tempore, quo illi praeit, excepit, aut alternat calor, veriſimile eſt: " In " primis autem pleuritidis periculum tunc adſit, obſer- " vat Van Swieten, dum ex calidis hypocauſtis in aerem " frigidiſſimum, non ſatis tecto veſtibus corpore, pro- " deunt incaute homines."

Ex his, ad id maxime valet ver, quo magna coeli temperiei inequalitas, varianteſque frigoris et caloris

* Boerhaav. Aphor. 879.

vices, pulmonibus, eorum effectui praecipue objectis, imprimis inimicae ſunt. Ut vernum tempus nocet, ita ſi, quibus in regionibus ſimilis coeli habitus, quam in aliis magis viget, in iis, quam alibi, plus quoque periculi eſt. Talis Britannia eſt, eoque morbis inflammatoriis, maximeque hoc, affectibuſque pulmonalibus ei affinibus, prae caeteris locis infeſtatur.

Quod ad temperamentum, maxime huic malo proclive eſt, cum dura rigidaque fibra ſanguineum *, attinet: " Temperamento," inquit Sydenhamus, " ſan-" guineo praeditos prae reliquis aggreditur, ſaepe etiam " ruſticos, et duro jam fractos membra labore." Nec morbus ab iis alienus, qui lautiori cibo, velut carnoſis, ſalitiſque fumo induratis, et ad plenas vini exhauriendas amphoras, per vitam aſſueti ſunt.

Quantum in temperamento et habitu conſimili poſitum ſit, ex Hippocratis Aphoriſmo, ſect. VI. 33. ubi acidum

* Greg. Conſp. Med. Theor. tom. 2.

Galenus in Commentariis in hunc textum optime notavit, periculi magditudinem tunc non pendere ab ipſa conſtitutione corporis aegrotantis, ſed a vehementia cauſae, quae morbum produxerat.

acidum eructantes huic non opportuni morbo dicuntur, apparet.

Quoniam ſanguis cibo ex aſſumpto apteque ſubacto ſolummodo conficitur, ejus copia * et natura ad hunc affectum aeque efficacia ſunt; itaque plenus victus boni ſanguinis abundantiam generando, recta plethoram procreat. Si retineatur intus, alioquin excernendum, ut excretionum et profluviorum imminutio ſeu ſuppreſſio, idem praeſtat.

Perſpiratio quo modo imminuta aut ſuppreſſa, ſanguinis copiam gignit, neminem, qui praecipuam hanc illorum plethorae, qui ſocordia atque deſidia bonum otium conterunt, cauſam eſſe reputat, latere poteſt. Quae licet, quavis excretione imminuta, alias augeri verum ſit, cum diutius imminuta eſt, ut decreſcere jam conſueverit, non per aliam, puta urinae ſecretionem, ex toto ſuppletur. Major eſt, quam, ut ſine morbo, qualis diabetes eſt, omnis illo exitu auferatur. Pendenſque a ſanguinis circuitu, ubi hic, ut ſemper ſub quiete ſit, langueſcit,

* Van Swieten's Com. Boer. Aph. 879.

langueſcit, humor perſpirabilis, neque cutis foraminibus, neque urinae viis, neque aliis quibuſlibet, omnis excernitur, ſed, ut pars quaedam urinae forma, alia alio aditu, corpore ejicitur, ita altera et (ut per quietam vitam, tranſeuntium obeſitas fidem facit) longe major forſitan, in vaſa communia reportatur. Hinc illa plenitudo, quae ab agilibus ignavos adeo inſigniter diſtinguit, et a tali defectu obſervat eruditiſſimus Gregorius, multa profluant mala. " Totum corpus plenum, (niſi aucta alia " ſecretio inſolitam retentionem compenſaverit), et he- " bes et languidum fit, et animus quoque demiſſus et " triſtis; nam hilaris et laetus animus exhalationem " promovet, et a libera exhalatione efficitur viciſſim."

Profluvia, quae ad eundem affectum conferunt, ſunt naturalia aut arte facta; ſana vel morboſa; naturale et ſanum ſimul menſtrua ſunt, arte elicitum, ſanguinis detractio; morboſa haemorrhois *, eruptiones cutaneae, et ulcera. Horum exſiccatio quodam tenus, quatenus ſcilicet ejiciendus latex retineatur, implendo, ſed non ſic multum, quantum vulgo creditum, nocere poteſt;

* Hoff. op. om. de febribus pneumonicis, ſect. 7. 8.

teſt; quia retentus neque univerſorum humorum molem magnopere augeat, neque ei multum addat.

Omnes annos agentes, praeſertim attamen florentes, et nonnunquam aliquantulum annis provectos, aggreditur, iiſque ex aetatibus, periculi plus infert; quia tum tonus et irritabilitas ſumma ſunt. Ob quorum defectum ſenectus et pueritia tutior eſt. Van Swieten in ejus Commentariis de Boerhaavii Aphoriſmis memoriae tradit, " Adultos hinc potius invadit, quam juniores, " in quibus ſolidorum laxior compages, et fluidorum " minor denſitas reperitur, unde et Hippocrates (Com. " ſect. 874.) monuerat, pleuritidem et peripneumoniam " ante pubertatem non fieri, interim tamen quando- " que, licet rarius, et junioribus hic contingit morbus."

Quae, dicta ſunt, quare viri prae foeminis in univerſum ad hunc morbum procliviores ſunt, enucleabunt; quippe enim illi quam hae duriore et ficciore habitu gaudent, nec non et quod magis coarguit, ex neceſſitate multo magis cauſis objiciuntur; ob eandem rationem notaverat Aurelianus, maribus frequentiorem quam foeminis

minis esse hunc morbum; testatur autem Trillerus, foeminas pejus affici quam viros, si hoc morbo corripiantur, licet hoc rarius contingat.

Conformatio illa, quae spatium coercet, quo per pulmones sanguis transit, ad pneumoniam viam non sternere non potest. Talis esse thoracis angustia intelligitur. Cujus parietibus arcte pulmones undique quoniam accommodantur, hos idcirco exiguos esse necesse est. Parvis vero in pulmonibus, quorum vasa ita cum reliquis omnibus librantur, ut eos sanguinis tantum, quantum caetera corporis, parique temporis spatio perfluat, hoc aeque facile ac in amplioribus fieri haud potest. Hinc omnis praeter normam circuitus et mutatio, qua major in pulmones sanguinis copia, impetuque aucto dirigitur; ad congestionem, in tali horum conditione, creandam magis valet. Praecipuis expositis, quibus hujuscemodi inflammationis proficiscitur seminium, conditionibus, alteram creant priorum effectus morborum.

Hi ejuſmodi ſunt, qui ſeu relaxando, et ſic ut vaſa plus juſto ſanguinis recipiant efficiendo, ſeu lumen vaſorum, quibus is transfluere debet, imminuendo agunt. Inter illos recenſendae ſunt variolae et rubeolae, in quibus impetum ſolito magis averti pulmones verſus humoris, maximeque vero in rubeolis, quâs fere ſemper excipit pulmonum malum, clare conſtat; ut et, inter hos, quicquid organa pulmonaria infarcit, comprimit, ullove modo laedit; ſic ſeminio, et ejus cauſis praeteritis, ſeſe obviam ferunt.

CAUSÆ EXCITANTES.

Nec ſecus in aliis ac in hoc morbo, cauſa excitans diu permanens, alteram (nempe, quae corpus malo opportunum reddit) paulatim gignit, vel in eam convertitur, et eruditiſſimi Gregorii ut verbis utar, " Eadem " igitur res nunc cauſa excitans, nunc rurſus cauſa re- " motior, eſſe poteſt."

Ex his multae a medicis enumeratae fuerunt, eae tamen, attentionem praecipue merentur, quae latente in-

tus

tus ſeminio, magis ſubito directaque, etiamque aliquando prorſus, quamvis rariſſimum, haud conjuncta ſeminii actione, incommodum inferunt. Eo redeunt frigus, et ſanguinis cum impetu copiam, toto corpore, et in pulmonibus ipſis, extemplo gignentia. Frigus pro ejus diuturnitate et gradu humanum corpus varie afficit, et quodam gradu tenus vitam ipſam omnino delet. Ejuſdem ubi vi minus eſt aut brevius admovetur, tonicis, ſtimulantibus, adſtringentibuſque dotibus imbuitur; quarum quamvis affectus ſemel ſimulque non contingant; veruntamen multi modis nec non plerumque imo fortaſſis fere ſemper vis frigoris tonica et ſtimulans eodem tempore ſe oſtendunt, et inter ſeſe conjungi poſſunt.

Aſtringendo frigus, in extrema ſummi corporis, quibus recte incumbit vaſcula, tanquam firma ſimplicia agens, horumque denſitatem adaugens, ex quibus conſtant particulas, propius inter ſe adducit; qui effectus plus minuſve ad univerſa corporis vaſa transfertur. Imminutis vaſorum ſic diametris, dum eadem ſanguinis copia intus eſt, is transfluit difficilius, eoque vaſa diſtenduntur, conſtrictio et ſpaſmus incidunt. Stimulum

haec

haec fiunt, et muſculares fibras contrahere proritant. Hinc omnium extremorum tonus et contractilitas vaſorum, eoque contractiones vi et frequentia, augeantur; unde diatheſis oritur inflammatoria, quae omnis inflammationis auctae comes eſt, et impetus ejus ad pulmones, eorum ſitu magis iter dirigit, quam ullam aliam corporis partem. Ad hoc adjicit Cullenus celeberrimus, "The parts of the body moſt frequently affected with "inflammation, are thoſe expoſed both to over diſten-"tion, from change in the diſtribution of the fluids, "and at the ſame time to the immediate action of "cold. Hence quinſies and pneumonic inflammations "are more frequent than any other."

In eadem ratione agit frigus, corpus ſi ante magno calori fuerit objectum, vel exercitatione crebra et valida magnopere calefactum. Frigore idcirco parti internae ſolummodo admoto, verbi cauſa, ſi aqua frigida vel aliquid ſimile copioſe epotatur, conſtrictio vaſa corripit, et curſus laticum inſolitus, vel ad alias corporis partes, vel ad ipſum conſtrictionis, quae ſtimulo eſſe, et igitur hoc facere poteſt, locum ſit. Hac ratione frigus extre-

morum ubique cum ſummi corporis tum ipſorum pulmonum vaſorum fines adſtringendo et ſtimulando, in omnibus diatheſin phlogiſticam, in quibuſdam extremis inflammationem juſtam creat. Denique, ſanguinis quantitatem et momentum repentino augentia, ad victum lautiorem, imminuta aut profluvia humorum ſuppreſſa, de quibus ſub ſemihii cauſis actum fuit, referuntur.

Quantum valent affectus animi excitantes, et quamvis circuitus impetum plane adaugeant, et ad plures morbos, ex inflammatione pendentes, concitandos, haud parum conferre ſolent, minime patet.

CAUSA PROXIMA.

In re tam ardua, quam cauſarum proximarum indagatio, omnes ratiocinationis ambages abjiciendae ſunt; illa ſolum, quae vulgo creditur et inflammationis propriis optime ſuffulcitur, recepta. Non ſolum vaſorum in parte male ſe habente, totum vero per corpus, actionem

augeri

augeri lubet; dum cauſarum remotarum talis eſt indoles, qualis tam impetum, quam laticum copiam increſcit, eos ad quaſdam prae caeteris partes magis ubertim propellens, et hoc in modo congeruntur.

Congeſtus ſanguis vaſa diſtendit, et haec ad majores et frequentiores ſolito contractiones, diſtentio, ut ſtimulus concitat. Praeterea, veriſimile eſt, commemorat celeberrimus Cullenus, " That, to relieve the conge- " ſtion, the vis medicatrix naturae increaſes ſtill more " the action of the veſſels, and which, as in all other " febrile diſeaſes, ſhe affects by the formation of a " ſpaſm on their extremities." Illa congeſtionis effecta porro adaugere ſuſtentareque ſpaſmodicam arteriarum ubique, tam ſummo corpore quam parte laborante, conſtrictionem; dum eadem impetum in pulmones directum ſervat, ſimul et univerſas arterias peculiari irritamento ſtimulat, exinde plane patet.

Externarum igitur ſpaſmus arteriarum, harum actionem adaugens ſuſtinenſque, inflammationis pneumonicae proxima cauſa eſt. Urinae ſuppreſſio, cutis ſiccitas,

tas, deficiens muci, excretio, ſitis, alvique, praecipue ineunte morbo, compreſſio ſolita, dein ſemper ſputis, iiſque largis, ſaepe ſudore, interdum reliquarum excretionum reditu, ſolutus morbus, argumento ſunt.

FINES, IN QUOS DESINIT PNEUMONIA.

Pneumonica, velut caeterae, inflammatio, reſolutione, ſuppuratione, aut gangraena terminari poteſt. Ad haec alterum ſibi proprium finem agnoſcit, nempe ſanguinis in texturam pulmonum cellularem effuſionem, quae cito per hoc viſcus laticum iter impedit, et ſubito aegrum ſtrangulat. Quando vero leviter inſtat morbus, ſcilicet cum congeſtio et ſpaſmus mediocres ſint, eoque auctae vaſorum actioni facile ceſſent, aptis remediis exhibitis, reſolutio plerumque incidit. Haec multum, quoniam ex qua ſola fortaſſe felix eventus ſit, exoptanda; igitur illam promovere ſumma ope niti nos decet.

Deſiturae

Desiturae pneumoniae fere semper comes est aliqua evacuatio manifesta, et e naribus sanguinis stillicidium, paucis morbi diebus solummodo elapsis adveniens, aliasque excretiones, inter quas haemorrhois, bilis profluvium et urinae, quae post secessum large sedimentum deponit, aliud alio, aliasque aliud, illam finiviſſe, autumatum fuit. Haud raro sudor calidus affatim promanans, totumque corpus aeque madescens, solutionem comitatur, et interdum eam afficit, omnibus in melius vertentibus.

Frequentissima et maxime efficax exinanitio est materiae spissae, albescentis, subflavae, aliquantum sanguine striatae, sputatio, et levi tussiendi conatu, copiose peracta. Haec partim a mucosis bronchiorum folliculis, partim exhalantibus vasculis humorem serosum immittentibus, enascitur.

Tempus, quo pneumonia, vel resolutionem vel in suppurationem terminatur, adeo in aliis casibus aliud est, ut forsitan vix certius quicquam de eo disci possit. Verum, si indicia sine ulla mutatione sive levamine ad

diem

diem quartum ultraque uſque ad decimum quartum permanerent, in ſuppurationem abituram metuendum eſt. Hanc, ut vult celeberrimus Cullenus, efficit effuſio, aliarum inflammationum illi haud abſimilis, et reſumptis tenuioribus partibus in pus convertitur. Alii * veruntamen pus ſecerni, non ſecus ac caeteri latices ſeponuntur; et ſeri ſedimenti et puris reliquias, dummodo per ignem inter ſe conferuntur, quam eſſe diverſas, ſtrenue contendunt.

Si ſaepe frigeſcit aegrotans, et quod inter morbi initium emolitur, deficit, nec non ſi multum variat pulſus, plerumque magis frequens et mollis, aliquando vero crebrior et plenior micans, haec ſuppurationem jam ſubeſſe, ſat certo denunciant.

Dolor ſuas vires multum remittens, dum tuſſis et ſpiritus difficilis ingraveſcunt, pus formatum eſſe commonent. Decubitus in latus laborans facilior eſt. Pulſus frequentius vibrat, febris omni veſpere exacerbationem ſubit, et paulatim in juſtam hecticam degenerat.

Abſceſſu

* Brugman de Puogenia.—Monroii et Hunteri Praelectiones.

Abſceſſu rupto, pus in cavum, perrupto interdum autem raro ſepto tranſverſo, abdominis transfuſum fuit, et exequitur empyema, et memoriae, hoc malum in hydrothoracem deſiiſſe, traditur.

Quando vehementer ſaevit inflammatio, gangraena accidere poteſt; multo vero rarius. Huic fini aliiſque ſupra relatis ſignorum parum diſcriminis eſt, ni vires multum et ſubito deficiant, et ſputa ſanguinea et ſanioſa ſe prodeant. Haec excipit

PROGNOSIS.

Si hujus viſceris, cui obſedit iſta inflammatio, ad tenuitatem et uſum, ut et ad quot et qualia incommoda objicitur, animum advertimus, quod quaelibet a ſanitatis juſtae modulo ejus aberratio plus minuſve periculi immineat, confitendum eſt. Damnum aequis paſſibus conditionem inflammatoriam ſequitur, cujus notitia ex indiciorum numero et vi colligemus, praeſertim vero ex ſpiritus, tuſſis, et doloris ſtatu. Quam ob cauſam,

athleticis

athleticis anniſque vegetis, quam * pueris et in aetate provectis, multo plus periculi eſt.

Crebra pertinaxque tuſſis, qua parum † ſive nihil expuitur, dolor perquam acutus huc atque illuc per thoracem migrans, ſeu poſt aliquid temporis in alio permanſit, remittit, alterumque locum vexat, et inter trahendum ſpiritum valde augetur, infauſta ſunt. Praeterea, ſi adeo difficile ſpirat laborans, ut niſi in unum latus aegre decumbit; quod ſi ſupine ſpiritum trahere melius convenit; his porro incaſſum adhibitis, et erectus ſolum ille inſpirare, atque ſic quoque difficillime, poteſt; iſta omnia ingraveſcens malum, eoque plus periculi, denotant.

Quando vultus floreſcit, turgeſcit, et ſudor partes tantum ſuperiores glutinoſe humectat, et pulſus, qui prius validi et pleni ſunt, formicant, ordiniſque expertes evadunt; denique, ſi ſupervenit delirium, periculum quam maxime inſtat, quin et ſi ad haec accedunt liquefaciens

* Aretaeus Capp. † Et quo expeditior ſcreatus, eo major ſanitatis ſpes, quo impeditior, eo minor;—Hoff. op. om.

quefaciens diarrhoea extremorum algor et coma, morbus e ſuperis miſerum quam cito aufert.

E contra, ubi haec jam relata numerum ſive vehementiam variant, quia levem noxam oſtendunt, qua de ratione augurium fauſtum eſt. Ejuſdem finem lethalem aliquo primorum dierum ſeptem incidere, conſuetum eſt; in paucis ſerius mors obvenit. Scribit porro Aretaeus, " Ægros intra ſeptimum vel decimum quar-" tum diem convaleſcere, aut perire, pro ſymptomatum " vehementia; vel, ſi ad vigeſimum diem malum ex-" tendatur, fieri empyicos."

Circa ſecundum ſeu tertium diem nonnunquam evaneſcit morbus, aliquam occupante externam partem eryſipelate, ibique per aliquod ſpatii perſiſtente, impetus a pulmonibus avertitur, nec redit dein pneumonia.

RATIO SYMPTOMATUM.

Omnia, quae in pneumonia inopinate contingant, ſeu et omnia ea, quae obvenire dicuntur, recenſere ſuper-

vacuum foret; itaque talia in animo ſolum volvemus, qualia ſaepius adveniunt, et haud dubie morbum depingunt.

Pyrexia, illa eſt conditio febrilis, qua omnis magna diatheſis phlogiſtica prius ſeſe indicat, et quae ſingulas etiam ſemper comitatur loco proprias haud parvas inflammationes, e ſanguinis copia et impetu enaſcens, quae non tantum parte laborante, etiam vero toto corpore, vaſorum actionem intendunt, ſtimulando, et ea, cauſae nimio admotae excitantes ſupplent; ut et ubi prima omnium ſymptomatum pyrexia eſt, tamen fortaſſe partis inflammatio, ſaltem manifeſta congeſtio prius obveniſſet.

Spirandi difficultas.—Haec difficili etiam ſanguinis per pulmones tranſitui debetur; quia vaſa aerifera, a ſanguiferis turgidis et diſtenſis compreſſa; et bronchiorum cellulae propius adductae, imo earum multae forſitan ex integro occluſae, idoneam aëris copiam; quin rurſus haec, praecipue arteriolas inflammatas, comprimant, doloremque excitent, recipere haud poſſunt. Spiritus

inter

inter trahendum ſemper exaſperatur, quia eo temporis, pulmones aegrius diſtenduntur, atque eorum dilatatio dolorem increſcit. Eadem provectiore morbo difficultas, et miſeri viribus jam fractis, obveniens, nimium laticum onus in bronchia effuſum, pluſque quam poteſtates ſcreatus ejicere valeant, indicat.

Dolor pungens, ita eundem in pneumonia ſicut in quibuſlibet phlegmaſiis magna muſcularium, arteriolas inflammatas cingentium, fibrarum diſtentio, a ſanguinis copia et impetu auctis pendens, haud ambigue efficit, dum tuſſis vehementia haud parum confert. Gravis eſſe dicitur, cum celluloſa magiſve laxa pulmonum pars laborat.

Ubi in latus affectum jacenti, dolor et ſpirandi difficultas faciliora ſunt, ex ſubmota, quam adhaeſio ſuſcitat, vellicatione pendet; rurſuſque compreſſione in integrum facilius incumbit, oneris corporis ſublata.

Tuſſis, quae nunquam non hujuſce mali ſocius eſt, auctae ſanguinis quantitati in pulmonum vaſis referen-

da

da eſt, quae eorum et bronchiorum actionem adauget, et inde, quae exhalant, arteriae, et mucum continentes folliculi ſuas latices magis copioſe ſecernunt; et hi ſtimulo, tam copia, quam indole, et ejiciendi niſum proritant, ſunt. Ejuſdem ſiccitas conditioni admodum inflammatoriae, quae vaſorum exhalantium mucoſorumque folliculorum fines ſpaſmodice tenet, fortaſſis tribuenda ſit; idcirco aegre minuſque humores promanant, et irritamentum proſequitur; hi, incommodo pergente, relaxantur, atque quam ubertim ſcreatur.

Sanguini in eo, quod ejicitur natanti, vaſis quam minimis perruptis, cauſae eſt, tuſſis valde percutiens. Neque re, pulſus conditionem animadvertere, abſonum; parum de ea certi quoniam vero cognoſcimus, necne medicorum obſervationem et inter ratiocinium atque ſpecies, quas inciſa cadavera exhibent, minime convenit; tacite hoc tranſibimus, citatis verbis, quae in conſpectum protulit Mauritius O'Connell: " Pulſum in " pleuritide minus celerem, aut fortem, (febre tamen " acuta in ſummo vigore nihilominus ſubſiſtente), ſae- " pius notavi. Pulſus igitur celeritas, et magnitudo,

" non

« non ſemper cum febre inflammatoria ſociantur. Qui « in pleurae aut pulmonúm inflammationibus, pulſui « nimium fidunt, decipiuntur; et omnia uno quaſi cal- « ceo metiuntur, et de febris vehementia, aut vigore, « juxta fallaces pulſus motus judicium ferunt errone- « um et iniquum."

Peracto de morbi caeteris partibus ſermone, ad illam praecipuam,

CURATIONEM,

Tranſeundem eſt, quoniam ex praemiſſis, pneumoniae noxas tali eſſe indole, conſtat, qualis, tum humorum copiam et momentum adauget, tum eos prave congerit; et exinde partis male ſe habentis vaſorum actionem concitat, medendi conſilia duas in partes ſeſe neceſſarie dividunt.

Quarum prima eſt, auctam in toto corpore et praecipue in loco inflammato vaſorum actionem imminuere, eaque

eaque afficientem ſpaſmum tollere, hoc in modo perſiſtntem ſtimulum ſummovere.

Altera eſt, ſputorum ejectionem copioſe elicere, ſignaque fortuito contingentia ſublevare, ſeu prorſus depellere.

Varia, quibus primam explemus, regimen vulgo antiphlogiſticum nuncupatum, ſuppeditat; memoria attamen tenens, ut vis morbi iis, quae debilitant limites poneret; inſuper, quoniam conditio inflammatoria nunquam non ſubeſt, magnaque ex parte malum efficit, venam ad pertundam, quo illam imminuere quam bene aptum ſit, imprimis et ſaepe confugiendum.

Quantum et quoties vitalis humoris detrahendum, nullum praeceptum perpetuum non detrectat; variat enim, ut morbi magnitudo et aegroti vires; nihilominus tam large, quam ſupra dictis convenit, adhibeatur *. Adnotat celeberrimus Cullenus, "The remiſſion

* In primis curandum eſt, ut pro viribus et quantitate ſanguinis, nec nimium, nec parcius extrahatur;—Hoff. op. om.

" ſion of the pain, and the relief of reſpiration, during " the flowing of the blood, may limit the quantity to " be then drawn; but, if theſe ſymptoms of relief do " not appear, the bleeding ſhould be continued till the " ſymptoms of a beginning ſyncope appear." Parum forſitan refert, ſive ex hoc ſive altero brachio emittitur ſanguis, vaſorum tantum magnitudo reſpicienda eſt.

Dum pulſus durus et validius micat, vireſque parum exhauriuntur, ſine metu detractio iteranda; cumque raro una ſatis ſit, quantumvis larga et felix, morbi impetum coercere; quin et ſi prima dolori difficilique ſpiritui levaminis multum fert, haec tamen plerumque et paulo poſt temporis aeque violenter recrudeſcunt. Idcirco metus, vanaque remora hic quam maxime periculoſa ſunt; quamvis vero Scyllam, Charybdem haud offendere nos decet, effugimus; nam temeritas non minus mala eſt, et verba, quae hac de re tam eleganter ſapienterque in medium prodidit quidam ſolers et eruditiſſimus in mente alta deponenda ſunt: " Sem- " per quoque memoria tenendum eſt, tantam ſaepe " quaſi puncto temporis ab intempeſtiva ſanguinis de-

" tractione

" tractione corpori inferri perniciem, quantam neque " optimi medici peritia, neque omnia medicinae ſubſi- " dia, poſtea compenſare potuerint. Sanguis enim ſe- " mel miſſus nunquam in venas redit, vireſque cum il- " lo amiſſae in variis morbis haud facile reficiuntur."

Haud raro quam cito expuitur, indicia nihilominus ſi magnopere inſtant, ſcalpello nequaquam parcendum; etenim, ſi, quod emolitur id, morbum prorſus ſolvit, anceps eſt; atque forſitan in malo aliquantum provecto, conditione inflammatoria aptis imminuta ſive ſublata, id ſolummodo tollit. Sputa reprimere tantum abeſt ſanguinis emiſſio, quo, ut dictum eſt, ea excitet, nec non, miſero, largis et ſaepe iteratis exinanitionibus, atque diu permanente damno, vires fracto, tantum impedit.

Ad hanc veruntamen conſilii partem dum animum vertimus, alia non ſpernenda; quicquid enim ex laticum corpus cirumactorum copia exhaurit, aequaliter inflammatoriam conditionem compeſcit. Itaque remediis evacuantibus alvum ſubducere haud parum prodeſt; praeterea

praeterea * cum ſcalpello viciſſim uſurpatis morbus fortaſſe magis efficienter, quam alterutro ſeorſim ſummovetur; et eodem tempore citius convaleſcit aeger, tenuioribus ſanguinis partibus, rubris, facilius, renovatis †. Huncce igitur ad finem, quae lente alvum ducunt, maxime conveniunt; hujuſmodi ſunt, ſales medii, quia iſti non ſolum frigus gignunt, tantum vero vires, quantum requiritur, imminuunt; dum ſtimulo eorum primas vias parum perturbant, quod praeſtant magis valentia.

Una cum his, exacta quoque victus et temperamenti habenda ratio eſt. Cibo uberiore omnigeno, praeſertim qui multum alit, nimirum e carne confecto, abſtinendum. Ei, quae refrigerant humideque aſſumpta et acidi paululo imbuta, anteponenda, ſeu potius fruges ſubacidae, quae gratae ſunt, nutrimenti parum ſupplent, ſitimque temperant, exhibendae.

* Sydenham de pleuritide.—Hoff. op. om.

† Nimirum pars tenuior facile et cito reparatur, pars vero craſſa, gluten et particulae rubrae, haud ita ſubito;—Greg. Conſp. Med. Theoret.

Certos ultra fines ne tranſeat temperies cavendum eſt; vero enimvero ſi in aliis phlegmaſis, non aliter hic, ut tam multum proficiat, confitendum. Rurſus etenim ſi omnia, quae morbum intendant, ſtimulando, tam caute ſeduloque evitantur, vehementem ſtimulum caloris temperare, eodem procul dubio redit *.

Modo in variolis, quod accidit, ex eo ratiocinium deducimus, vim frigoris debilitantem multum hic eſſe profituram, nobis concludere licet; et cordis et arteriarum actionem coercendo, experientia vero alteram in partem ſtat, et potus tepidus ſaltem nunquam gelidus praecipiendus; denique, ita commonet Hoffmannus, " Ut in omni febre inflammatoria, ſic maxime in " pneumonica, abſtinendum a regimine nimis calido, " quoad lectum et conclave, potu etiam nimis calido. " Cavendum vero a refrigeratione et potu frigido."

Fomenta et cataplaſmata loco dolenti impoſita magnopere laudata fuerunt; melius attamen convenit veſicatorium.

* Et conclave tenendus, quo multum et purum aerem trahere poſſit; neque multis veſtimentis ſtrangulandus, ſed admodum levibus tantum velandus eſt;—Celſ.

catorium. Quamprimum, inquit celeberrimus Cullenus *, veſicatoria applicanda, metuens vero, ne minus valeat ſcalpellium eorum ex ſtimulo, ſanguinem prius detrahendum; quod ſi magis ſaeviter urget morbus, donec iteratur, poſthabenda. Quo facto, veſicatorii irritamentum, ante tertiae emiſſionis neceſſitatem, peractum ſit, neceſſe eſt. Neque ea ſemel admovere ſufficit, imo interdum, et alicubi thoracis, quam proxime locum dolentem, iterum imponere, in fructum definit.

Sanguine large et ſaepe dolor nihilominus valde recrudeſcit, detracto, et aegrotantis vires langueſcunt; ad cucurbitulas, carne inciſa, ſive ſcarificationes ſupra partem laborantem admotas, confugiendum.

Subſidiis primae, ad alteram conſilii partem eundum, retectis, quam haud parum adjuvant ſupra relata ſedulo adhibita, ſpaſmum, qui exhalantium et mucum effundentium vaſorum fines pertinaciter tenet, ſummovendo, haec uberius latices excernunt. Quia hujus mali ſolutionem comitantur ſputa large emolita, quam ob cauſam multa variaque, ſub capite expectorantium, auxilia, nempe

* Vide quoque Pringle's diſeaſes of the army.

nempe compluria gummi, ſcilla, hujuſmodi caeteraque, collocata fuerunt. Haec plerumque certe minime proſunt *, quin horum nonnulla, quod valde ſtimulant, non nocere non poſſunt, haud negandum.

Aquae calidae vapores aceto mixtae in bronchia receptae interdum huic morbo uſui ſputum expediendo ſunt. Omnibus vero aliis remediis palmam arripiunt, adminiſtrata, ita ut nauſam cieant, ex antimonio praeparata. Evomere, etiamnum vero rem non ſatis comprobat hodiernus uſus, admonitum fuit, et juſto vomitu, ne, non ſolum partem inflammatam ſed totum corpus nimis commoveat, abſtinendum; inde quoniam plus oblit, quam proſit. Mucilaginoſa et demulcentia oleoſa, (illa potius praeponenda quia haec plures ventriculos turbant), bono ſunt, ſputis ſeſe commiſcendo, eorumque acrimoniam obtundendo; quapropter tuſſim reſtinguunt, irritationem ex ea enaſcentem leniunt.

De iis, quae ſudorem eliciunt, multum et forte agitatum fuit, quod, ſudore ſponte erumpente, evanuit aliquando morbus. Hoffmannus in hujuſmodi verbis loquitur,

* Cull. Firſt Lines.

quitur, " Ego quidem vix in ulla febre tam accurate " obſervavi criſes, quam in pneumonica, pleuritica, " ſcilicet et peripneumonica. Nam in juvenibus, et " qui paulo vegetioris naturae, circa quartum plerum- " que diem ſputum prodit cruentum, et ſeptimo die, " morbus, ſponte ſua, per ſudorem largum ſolvetur." Auxilia tamen, quibus res perficitur, talia plerumque ſunt, qualia large lateque ſtimulant; igitur, ni quam maxime caute, ne ſudor ſolicitandus, nedum, niſi conditio inflammatoria prius ſummovetur, impune tentari poteſt; cum, eo profluente, malum citius et magis penitus depelli poſſit. Si ſudor (inflammatoria miteſcente conditione, dolore decedente, et ſpirandi difficultate ſublevata) ſponte promaneret, et ſic etiam cum caloris pariter et ſtimuli quam minimo, ſuſtentandus. Huſcuſque de aliis diſceptato, res

DE OPIO,

Pauca poſtulat, cujus opus inter medicos in magna controverſia fuit, quorum ſententiae inter ſe minime congruunt, et illas memorare poſſumus, ni longius ab

incepto

incepto traheret. Omnibus hujuſmodi praeteritis, haud levis nominis et re medica bene praeditorum teſtantur obſervatio et uſus, in quibuſlibet hujuſce morbi temporibus fructui ſolum eſſe; nimirum quando ſupra notatis conditio inflammatoria diminuta fuit, difficilis ſpiritus et dolor, ſemper mali comites, mitigantur, dum aegrum tuſſis praecipue moleſtat, doloremque proritat, ſomnum depellit, imo, eo tempore, et non prius cum prudenter, tum valde proſpere exhibeatur opium.

Quod ad ſubſidia, quibus caſu accidentia tollenda, ſpectat, ex cauſarum et ſignorum notitia pendet, quod ad perficiendum medico opis multum fert medicinae ſcientia latius applicata.

Perducto ad finem hoc tentamine, ut quam maxime ſinceras gratias, propter quot et qualia ab iis accepi commoda, inclytis hujus Academiae Profeſſoribus perſolvam, tantum reſtat. Hic quoque Domini Baſſnet Nottinghamiae

Nottinghamiae degentis, multa ob benigna et amica erga me facta, dum ſub ſuis auſpiciis artis ſalutiferae ſtudio animum incubui, nomen toto pectore grate dicere volo; et vos, Gulielmum May, M. D. et Dominum Bayley, Chirurgum, viros mihi cariſſimos, nec non quibus nomina amicitiae, quae neque armis cogi, neque auro parari queat, fide et officiis paritur, ſemper ſacra fuerunt eruntque, non ſolum propter conſuetudinem, quae inter nos ſolebat, multo vero magis animi ingenium literis nunquam non deditum, voluptate nec inſuavi recordatione, omnem in aevum in animo revolvam.

TANTUM.

BRITISH MUSEUM
OC 25